

Ár 2010, föstudaginn 24. september 2010, er fundur haldinn í úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Mætt eru: Áslaug Árnadóttir, formaður, Geir Arnar Marelsson, Jóhann Tómas Sigurðsson, Hildigunnur Hafsteinsdóttir og Guðlaug Brynja Ólafsdóttir.

Fyrir er tekið **mál nr. 12/2010**:

M
gegn
Fjármálafyrirtækinu F

og kveðinn upp svohljóðandi

ú r s k u r ð u r :

I.

Málsmeðferð.

Málsaðilar eru M, hér eftir nefndur sóknaraðili, annars vegar og F, hér eftir nefndur varnaraðili, hins vegar.

Málið barst úrskurðarnefndinni 12. apríl 2010 með kvörtun sóknaraðila, dagsettri 31. mars 2010. Með bréfi nefndarinnar, dagsettu 12. apríl 2010, var kvörtunin send varnaraðila og honum gefinn kostur á að tjá sig um hana og skýra sjónarmið sín. Svör varnaraðila bárust þann 7. maí 2010. Var bréfið sent lögmanni sóknaraðila með bréfi nefndarinnar, dagsettu 7. maí 2010, og honum gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum. Athugasemdir frá lögmanni sóknaraðila bárust þann 17. maí 2010.

Málið var tekið fyrir á fundum nefndarinnar 10. og 24. september 2010.

II.

Málsatvik.

Þann 21. maí 2008 gekkst sóknaraðili í sjálfskuldarábyrgð til tryggingar greiðslu skuldabréfs X, að fjárhæð kr. 4.400.000, útgefnu af A, til gamla F.

Undirritun sóknaraðila sem ábyrgðarmanns er að finna á lánsúmsókn. Á lánsúmsókninni er eftirfarandi texti:

„Ef skuldaábyrgð eða veð er sett til tryggingar fjárhagslegri skuldbindingu einstaklings, ber fjármálafyrirtæki samkvæmt „Samkomulagi um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga“ (dags. 1. nóv. 2001) að meta greiðslugetu greiðanda, nema ábyrgðarmaður óski skriflega eftir því að það verði ekki gert. Samkvæmt samkomulaginu er þó ávallt skylt að meta greiðslugetu skuldara þegar ábyrgð ábyrgðarmanns á skuldum viðkomandi skuldara nemur meira en kr. 1.000.000,-. Þó er hjónum eða fólki í óvígðri sambúð heimilt að leysa fjármálafyrirtæki undan skyldu til greiðslumats, vegna ábyrgðar á skuldum hvors annars. Undirritaðir hafa kynnt sér upplýsingabækling bankans um sjálfskuldarábyrgðar.“

Neðan við umræddan texta er gert ráð fyrir að hakað sé við það hvort að ráðgert sé að verja meira en helmingi lánsfjár til að endurgreiða önnur lán greiðanda hjá bankanum og að ábyrgðarmanni hafi verið kynntar þær ráðagerðir. Þá eru reitir um að ekki sé óskað eftir greiðslumati eða að greiðslumat hafi verið framkvæmt og

hvort að niðurstöður þess bendi til að greiðandi geti efnt skuldbindingar sínar eða ekki. Á umræddri lánsúmsókn hefur ekki verið hakað í neinn af þessum reitum og liggja ekki fyrir upplýsingar um að mat á greiðslugetu greiðanda hafi farið fram.

Vanskil urðu á skuldabréfinu og hefur varnaraðili hafið innheimtu skuldarinnar hjá sóknaraðila á grundvelli áðurgreindrar ábyrgðaryfirlýsingar.

Sóknaraðili kveðst hafa sent fyrirspurn/kvörtun til varnaraðila vegna málsins þann 3. mars 2010 en varnaraðili hafi ekki svarað þrátt fyrir ítrekaðar óskir.

Málinu var skotið til úrskurðarnefndarinnar með kvörtun móttækinni 12. apríl 2010.

III.

Umkvörtunarefni.

Sóknaraðili krefst þess að ábyrgðaryfirlýsing, dags. 21. maí 2008, til tryggingar skuldabréfi að fjárhæð 4.400.000 kr., útgefnu af A, verði felld úr gildi.

Kveður sóknaraðili varnaraðila ekki hafa staðið við skyldur sínar, samkvæmt samkomulagi sem Samtök banka og verðbréfafyrirtækja f.h. aðildarféлага sinna, Samband Íslenskra sparisjóða f.h. sparisjóða, Neytendasamtökin og viðskiptaráðherra gerðu árið 2001 um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga, þar sem að ekki hafi farið fram mat á greiðslugetu greiðanda sem ábyrgðarmanni hafi verið kynnt áður en hann tókst á hendur ábyrgðina. Þá telur sóknaraðili að varnaraðili hafi ekki staðið við skyldur sínar um veitingu upplýsinga á grundvelli samkomulagsins. Bendir sóknaraðili sérstaklega á að reitir á lánsúmsókn um greiðslumat skuldara séu auðir eða útfylltri með núlli. Þá sé ekki hakað við reiti í lánsúmsókninni um að skuldabréfinu sé ætlað að greiða upp eldra lán skuldara við bankann, sem þó hafi verið raunin.

IV.

Athugasemdir varnaraðila.

Varnaraðili krefst þess að kröfum sóknaraðila verði hafnað. Byggir varnaraðili andmæli sín á því að umrædd skuldbinding hafi að mestu orðið til vegna viðskiptasambands lántaka og sóknaraðila en ekki í tengslum við veitingu skuldabréfaláns til A. Vísar varnaraðili sérstaklega til víxils að fjárhæð 3.000.000 kr. þar sem útgefandi er sóknaraðili, en lántaki er greiðandi, og tilkynningar um greiðsluábyrgð, dags. 25. febrúar 2008, eftir kaup á víxlinum.

Varnaraðili styður einnig staðhæfingar sínar um viðskiptasamband lántaka og sóknaraðila á þeirri staðreynd að framangreindur víxill hafi verið afhentur útfylltur og hafi varnaraðili hvergi komið að gerð hans þó hann hafi útvegað lántaka víxileyðublaðið. Því hafi aðeins verið um að ræða formbreytingu fullgildrar kröfu á hendur sóknaraðila við útgáfu skuldabréfsins, að því leyti sem skuldabréfinu var ráðstafað til greiðslu víxilsins.

Varnaraðili felst á að með skuldabréfinu hafi verið greiddar aðrar skuldir lántaka sem ekki sé vitað að sóknaraðili hafi ábyrgst eða hafi tengst viðskiptasambandi þeirra. Felst varnaraðili því á lækkun ábyrgðarinnar sem nemur hlut þessara skulda, en gerir kröfu um að ábyrgð standi sem nemur hlut víxilsins í kröfunni, eða fyrir 68,51% af eftirstöðvum skuldabréfsins ásamt sama hlutfalli af áföllnum og áfallandi vöxtum, dráttarvöxtum og innheimtukostnaði til greiðsludags.

VI.

Niðurstaða.

Í málinu krefst sóknaraðili þess að ábyrgðaryfirlýsing, dags. 21. maí 2008, til tryggingar skuldabréfi X að fjárhæð 4.400.000 kr., sem A gaf út til varnaraðila, verði felld úr gildi. Byggir sóknaraðili kröfu sína á því að ekkert greiðslumat hafi farið fram og að varnaraðili hafi ekki staðið við skyldur sínar um veitingu upplýsinga á grundvelli samkomulagsins. Þá bendir sóknaraðili á að ekki hafi verið hakað við reiti í lánsúmsókn um að skuldabréfi hafi verið ætlað að greiða upp eldra lán skuldara við bankann, þó að það hafi verið raunin.

Samkomulag um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga, dagsett 1. nóvember 2001, tekur m.a. til þess þegar einstaklingur gengst í sjálfskuldarábyrgð, sbr. 2. gr. samkomulagsins. Samkvæmt 3. gr. samkomulagsins er fjármálafyrirtæki skylt að meta greiðslugetu greiðanda nema ábyrgðarmaður óski sérstaklega eftir því með skriflegum hætti að svo verði ekki gert. Fjármálafyrirtæki er þó ávallt skylt að greiðslumeta skuldara þegar ábyrgð ábyrgðarmanns á skuldum viðkomandi skuldara nema meira en kr. 1.000.000. Samkvæmt 3. mgr. 4. gr. samkomulagsins skal tryggt að ábyrgðarmaður geti kynnt sér niðurstöðu greiðslumats áður en hann gengst í ábyrgðina, enda liggja fyrir að greiðandi hafi samþykkt það. Bendi niðurstaða greiðslumats til þess að greiðandi geti ekki efnt skuldbindingar sínar, en ábyrgðarmaður óskar eftir að lán verði veitt engu að síður, skal hann staðfesta það skriflega.

Ekki liggja fyrir nein gögn um það að varnaraðili hafi metið greiðslugetu A, útgefanda skuldabréfs X. Verður því að miða við að greiðslumat hafi ekki farið fram. Samkvæmt 3. mgr. 3. gr. samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga var varnaraðila skylt að meta greiðslugetu A. Verður varnaraðili að bera allan halla af því að slíkt greiðslumat fór ekki fram og þar með hvort að sóknaraðili hefði eftir sem áður gengist í ábyrgð fyrir A eftir að hafa kynnt sér matið.

Ekki verður fallist á það með varnaraðila að ekki hafi þurft að framkvæma greiðslumat þar sem umrædd skuldbinding hafi að mestu orðið til vegna viðskiptasambands lántaka og sóknaraðila, en ekki í tengslum við lántöku lántaka hjá bankanum. Í 2. málsl. 2. mgr. 4. gr. segir að ef ráðgert sé að verja meira en helmingi lánsfjár til að endurgreiða önnur lán skuldara hjá fjármálafyrirtæki skuli ábyrgðarmaður staðfesta skriflega að honum hafi verið kynnt um þær ráðagerðir. Var það ekki gert í þessu tilviki.

Í ljósi framangreinds verður að telja að rétt sé að ógilda ábyrgð sóknaraðila á umræddu skuldabréfi.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Sjálfskuldarábyrgð M á skuldabréfi X útgefnu af A til F er ógild.

Reykjavík, 24. september 2010.

Áslaug Árnadóttir

Geir Arnar Marelsson
Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Jóhann Tómas Sigurðsson
Guðlaug Brynja Ólafsdóttir